Զ. ՏԱՐԻ — ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 21 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1904 — Թիւ 586

ՇԱՐԺՈՒՄ

ՕՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պուլկարիոյ համար
Տարեկան 12 Ֆր
Վեցամսեայ 6 »
Արտասահմանի
համար տարեկան 15 »
Վեցամսեայ 8 »

Ամերիկայի համար
Տարեկան 3 տլր.
Վեցամսեայ 1.50 »

Ծանուցման տողը առաջին երեսին համար 40 ս. իսկ վերջին երեսի համար 20 սանթիմ է. Երեք անգամ ծանուցանողներու համար 20 0/0 զեղչ կըլլայ։
Վառնայի համար ձիւնը 10 սանթիմ

Նամակ եւ դրամ ղրկել խմբագրութեան հասցէին

Редакция на вѣстникъ
„Шаржумъ"
Варна

Redaction du journal
„Charjoum"
Varna (Bulgarie)

Արտասահմանի համար ձեռքէ
)(20 ՍԱՆԹԻՄ)(
Պուլկարիոյ համար ձեռքէ
)(15 ՍԱՆԹԻՄ)(

Դրութիւնք ետ չեն տրուիր

«ՇԱՐԺՈՒՄ»Ի ԲԱԺԱՆՈՐԴ ԳՐՈՒՈՂԸ ԲԱԺՆԵԳԻՆԸ ՊԷՏՔ Է ԿԱՆԽԻԿ ՎՃԱՐԷ

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Մեր այն Բաժանորդներէն եւ Գործակալներէն, որոնք դեռ իրենց հաշիւները չեն մաքրած, կը խնդրուի որ փութան վճարել իրենց պարտքերը։ Անոնք պէտք է գիտնան, որ պարտաճանաչութիւնը առաքինութիւն մըն է։

Պարսկաստանի մեր բաժանորդները կարող են ռուսական թղթադրամ ղրկել ապահովագրուած նամակներու մէջ, 1 րուպլին 2 Ֆր. 60 սնթ. հաշւով։

Շարժումի բաժանորդ գրուողը բաժնեգինը պէտք է կանխիկ վճարէ։ Բայց մենք կ'ըստանանք ապրանքներ առանց բաժնեգնի, իր հասցէին հետ բաժնեգինը չը ղրկողներու դիմումները կը մնան անհետեւանք։

ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՆԵՐԻՆ

Մեր հակայեղափոխական մամուլը նպատակ ունենալով միայն և միայն յեղափոխութիւնը պղտորել ոգի ի բռին, ու մոլորել յեղափոխութեան ախոյեաններին ստեղծեց մի յարձակողական ադտոտ սիստեմ, բոլորովին յարմար իրեն սուր գործունէութեան։ Այն փոսը ինչ որ նա հասցրեց հայ ժողովրդին բաւական չէր, իր սիստեմով կարողացաւ վարակել և մեր յեղափոխական մամուլի երկրորդական ներկայացուցիչներին։ Ցաւ ի սիրտ պէտք է խոստովանել որ վերջին տասակի մամուլը յեղափոխական պրոպագանդան եռանդուն կերպով վարելու հետ միասին սայթաքեց ու շատ անգամ իր յարձակումների տեղւոյթեան մէջ նոյնքան չափազանցութիւնների մէջ ընկաւ, որչափով որ հակայեղափոխական մամուլն էր ընկնում։ Սակայն, եթէ մի ժամանակ, երբ կրքերը բորբոքված էին, ու յեղափոխութեան թշնամիների կատաղութիւնը չափազանց ու գրգռող, յեղափոխական մամուլին ներելի էր յարձակումների չափազանցութեան մէջ ընկնել, բայց այսօր այլեւս ներելի չէ, որովհետեւ յաղթանակը տարաւ յեղափոխութիւնը և յեղափոխական մամուլը։

Անհերքելի ճշմարտութիւն է որ յաղթողը պէտք է վեհանձն լինի ընկճված հակառակորդի թոյլ եւ անզէն հարուածների հանդէպ։

Այսպիսի պարագաներում վեհանձնութեան օրինակը պէտք է տանք դաշնակցականներս, որովհետեւ այսօր մեր կազմակերպութիւնը հակայեղափոխական տրամադրութիւնների ստեղծած խոչնդոտները արդէն յաղթահարած, թէեւ ոչ իր զօրացումի զէնիթին հասած. ամենազօրաւոր դիրքը ունի հայ ժողովրդի մէջ և նրա քաղաքացիական պահանջներին լրացում տուող տարրերի ընկաւորն է հանդիսանում։

Դժբախտաբար զօրեղներին յատուկ վեհանձնութիւնը և պարկեշտութիւնը դեռ այսօր էլ մեր մէջ պակասում է։ Այդ ապացուցելու համար փաստեր չեն պակասում հէնց մեր խմբագրութեան մէջ։

Օր չէ անցնում որ փոստան մեզ դաշնակցական ընկերներից նամակներ ու գրութիւններ չը բերի, որոնք լիքն են հնչակեան հատուածների հասցէին ուղղված արդէն հարիւր անգամ կրկնված քննադատութիւններով ու նախատինքներով։ Սրանց գլխաւոր շարժառիթն են կազմում ճղակոտոր եղած հնչակեանների օրգանների մէջ դաշնակցութեան հասցէին ուղղված զռեհիկ և վարկաբեկել ճգնող գրութիւնները։

Իմ կարծիքով այլեւս ժամանակը հասել է որ դաշնակցականներս այդ թոյլ ճանկռտոցներին կարեւորութիւն չը տանք, ու չը յուզվենք։ Թոյլերին և ընկածներին խփելը քաջութիւն և վեհանձնութիւն չէ, նոյնիսկ մեղք է։

Հնչակեան կուսակցութեան մէջ տեղի ունեցած տգեղ երեւոյթները այնքան ձաղկվեցին ու դատապարտվեցին, որ այլեւս նրանց մասին խօսելը բացի ձանձրալի լինելուց նաեւ վնասակար է, նոյնիսկ մեզ համար, որովհետեւ ունակութիւն է դառնում բուն գործը թողնել և պառաւ կնիկների պէս շարունակ զբաղվել ուրիշների պակասութիւնները դատափետելով։

Դաշնակցութեան, իբրեւ յեղափոխական կուսակցութեան, ինչպէս և ժողովուրդի շահերը պահանջում են թողնել այդ ունակութիւնը։ Ու մենք դիմում ենք մեր ընկերներին, մանաւանդ երիտասարդ ընկերներին հրաժարվել այդ աղետաբեր ունակութիւնից։

ՎԱՐԴՕ

ՃԱՊՈՆԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Երկար ամիսներէ ի վեր քաղաքական ոլորտը տագնապի մէջ էր ռուս-ճապոնական անհամաձայնութեան պատճառով, որը քիչ էր մնում պատերազմով վերջանար եւ այդ մասին եղած վախը դեռ բոլորովին փարատված էլ չէ։

Դիւանագէտները, նոյնիսկ պարզ ժողովուրդները լարված դրութեան մէջ, ուշի ուշով հետեւում էին այն հեռագրերին ու թղթակցութիւններին, որոնց միջոցով հաղորդվում էին պայքարի մտած երկու խոշոր պետութեանց բանակցութիւնների մանրամասնութիւնները։

Բանակցութիւններ—որոնք երբեմն հասնում էին այդ երկու պետութեանց միջեւ յարաբերութիւնները խզվելու աստիճանին մարդկային երեւակայութեան մէջ ստեղծում էին խոշոր ու վճռողական պատերազմի պատկերը, որը պիտի տեղի ունենար ծայրագոյն արեւելքի մէջ խոշոր դեր կատարելու տենչն ունեցող այդ երկու խոշոր պետութեանց միջեւ։

Մարդկութեան մէկ մասի համակրութիւնը Ճապոնիայի, այդ թէեւ շատ հին, բայց երիտասարդական նոր աւիւնով վերակենդանացած երկրի կողմն էր, որովհետեւ նա սիրտ էր անում մենամարտի ձեռնոցը նետել այն հրէշ պետութեան դէմ որ հիւսիսային արջ է կոչվում, եւ որի թաթի ծանրութիւնը իր կրծքի վրայ է զգում ամբողջ քաղաքակիրթ մարդկութիւնը իր մէջ պարունակելով նաեւ փոքրիկ ու ճնշված ժողովուրդներին իրենց իդէալական ձգտումներով ու տենչերով, որոնց գլխաւոր խեղդողը նոյն հրէշ Ռուսիան է ներկայանում։

Այո, մարդկութեան մի մասը ցանկանում էր այդ պատերազմի լինելը եւ Ռուսիաի եթէ ոչ ջարդ ու փշուր լինելը, գոնէ թուլանալը եւ հիւծվելը. որովհետեւ թոյլ Ռուսիան այլեւս չը պիտի կարողանար նեցուկ հանդիսանալ բոլոր այն ճնշող կարգերին, որոնք այսօր կասեցնում են Եւրոպայի եւ Ասիայի յառաջադէմ ժողովրդների յառաջխաղացումը իսկական քաղաքակրթական ասպարէզում։

Բայց Ռուս կառավարութիւնը խելքը և խոհեմութիւնը ունեցաւ ըմբռնելու թէ ճապոնների հետ տեղի ունենալիք պատերազմի հետեւանքը, ամեն պարագայի մէջ վնասակար պէտք է հանդիսանայ ցարիզմի համար. այսինքն այն րէժիմի որը այսօր գերմարդկային և հրէշային ճիգեր է թափում Ռուսաստանի մէջ խեղդել ամեն մի ճիգ և տրամադրութիւն, որը նպատակ ունի տապալել այդ արիւնոտ և սարսափեցնող րէժիմի հիմերը։

Այսօր այլեւս պատերազմի վտանգը անցած է համարվում, որովհետեւ Ռուս կառավարութիւնը, ինչպէս հաղորդումեն եւրոպական կարեւոր թերթերը, որոշ զիջումներ է արել Ճապոնիային, և այնպիսի զիջումներ, որոնցով Ճապոնիան գոնէ առժամապէս պէտք է գոհանայ։

Բայց երբեմն լսվում են և չարագուշակ լուրեր, այսինքն թէ Ճապոնիան չէ գոհանում եղած զիջումներով և պատերազմը կրկին անխուսափելի է համարվում։

Իրողութիւնը այն է որ Ճապոնիայի չափազանց պահանջկոտ մամուլը խաղաղացած է երեւում, իսկ Ռուսական մամուլը բոլորովին կորցրել է իր իմպերիալական ոճը ու խաղաղութեան ճառագով է ներկայանում։ Տեսնենք գարունը ինչ կը տայ մեզ

Ցամենայն դէպս պարզ է որ Ռուսիան տրամադիր է պատերազմից խուսափելու գոնէ հիմա, երբ իր կացութիւնը շատ խախուտ է զգում։

ՀԷՐՊԱՐԹ

(Մանկավարժական)

Ինչպէս հասարակական գիտութիւններու, նոյնպէս ալ Մանկավարժութեան հայրենիքը եղաւ Գերմանիան։ Ռուսօ եւ Պեստալոցցի մանկավարժութեան մէջ եղան մարգարէներ, անոնք նետեցին փրկարար սկզբունքները ուժեղ թափով, վառ երեւակայութեամբ եւ լճացած կեանքի մէջ յառաջ բերին յուզում, ցնցում. բայց անոնք տուին այդ բոլորը առանց դասաւորութեան առանց սիստէմի։ Այդ բաւական չէր։ Պէտք էր անկապ սկզբունքներուն տալ ձեւ ու կաղապար, զայն դարձնել գիտութիւն։ Այդ ընողները եղան Հէրպարտ-Ցիլլէր, երկուքն ալ իրենց ոգեւորութիւնը քաղած Պեստալոցցիէն։

Ներկայիս մենք կուզենք հայ դպրոցի մարդոց ծանօթացնել Հէրպարտը յառաջ բերելով անոր գրութիւններէն ընտրովի կտորներ եւ այս ի հարկէ սահմանափակ չափով, որովհետեւ Հէրպարտեան փիլիսոփայութիւնը զետեղուած ըլլալով ահագին հատորներու մէջ զայն գոնէ մասամբ հայացնելը պիտի ըլլար արդէն մեծ ձեռնարկ մը։

Անոր հայեացքները դիւրըմբռնելի դարձնելու համար Հէրպարտի գիծերէն առաջ մենք կընենք քանի մը դիտողութիւններ։

Հէրպարտ մանկավարժութիւնը դրաւ «հոգեբանական եւ բարոյագիտական» հիմունքներու վրայ։ Հոգեբանութիւն եւ բարոյագիտութիւն—գիտութեան մէջ ընդունուած խօսքերով պսիխոլոգիա ու էթիկ—պիտի ըլլան մանկավարժութեան համար ուղեցոյցներ։ Բարոյագիտութիւնը ցոյց պիտի տայ դաստիարակութեան նպատակը, որ է ըստ Հէրպարտի մարդուն մէջ «բարոյական ուժեղ նկարագիր մը կազմել»։ Հոգեբանութիւնը ցոյց պիտի տայ մեզ տրուած նպատակին հասնելու համար միջոցներ։ Հէրպարտեան դաստիարակութիւնը կը ճանչնայ երեք կական պայմաններ, Կարգապահութիւն (դիսցիպլին), Դասաւանդութիւն եւ Կրթութիւն (ցուխտ)։

Ի՞նչ է կարգապահութիւնը. Կարգապահութիւնը նախնական գործողութիւն մըն է, որ հող պիտի պատրաստէ բուն դաստիարակչական գործին համար։ Ան հսկողութեան, յարմար պարապմունքներու, պատժի, գովեստի, պարսաւանքի եւն միջոցներով պիտի կտրէ աշակերտի մէջ անառակ եւ վայրենի բնազդները եւ զայն կարգի ու կանոնի վարժեցնելով մէջտեղէն պիտի վերցնէ դաստիարակչական ազդեցութեան հանդիպելիք արգելքները։

Դասաւանդութիւնը աշակերտին պիտի տայ ոչ միայն ծանօթութիւններ եւ գիտելիքներ, այլ եւ անոր մեզ պիտի արթնցնէ սէր բարիին ու գեղեցիկին համար։

Կրթութիւնը անհրաժեշտ է։ Այստեղ կարեւոր է ուսուցչին անմիջական ազդեցութիւնը աշակերտին վրայ եւ անոր բարի օրինակը, որով երախային մէջ նոյն ուղիով ընթանալու ցանկութիւն կարթննայ.

Այս երեքէն ամենէն գլխաւորն է Դասաւանդութիւնը։ Ո՛րովհետեւ ըստ Հէրպարտի զգացումները չեն որ ուղղութիւն կուտան մարդկային ձգտումներու եւ ցանկութեանց, այլ եւ մտքի մէջ կաղապարուած գաղափարները, մտապատկերները։ Զգացումները, իղձերը փոփոխական են եւ ոչ կայուն ու կախում ունին մարդուս մտաւոր կեանքէն։ Մտապատկերները սակայն կարող են այն ատեն միայն առաջնորդող դեր կատարել, երբ ունին բազմակողմանիութիւն, խորութիւն եւ հաստատ հիմունքներ, զորս անհրաժեշտ է տալ երախային զայն դաստիարակելու համար։

Դասաւանդութիւնը պէտք է հաստատուած ըլլայ «Համակեդրոնացման» սիստէմի վրայ, այսինքն նիւթերը իրարմէ անկապ պէտք չէ աւանդուին, այլ իրարու հետ ունենալու են սերտ կապ. օրինակ աշխարհագրութիւնը պիտի ծանօթացնէ առաջուց վայրերը եւ պատմութիւնը այդ հիման վրայ պիտի գայ ծանօթացնել նոյն վայրերու մէջ կատարուած գործերը, պատահած դէպքերը։

Այս անցողակի եւ թեթեւ ակնարկներէն ետք անցնինք Հէրպարտի գրութիւններուն։

Մարզպետունի

(Շարունակելի)

ՃԱՌ ՄԸ

(Արտասանուած Ռուս-քաղաքական յանցաւոր Լէօ Գօլտմանի կողմէն դռնափակ դատարանին առջեւ)

Պարոն դատաւորներ, և օրինապահութեան պարոն ներկայացուցիչներ, ամենամեծ պատիժը որ դուք պիտի կարենաք սահմանել՝ մեզի համար, չը պիտի կարենան բաղդատուիլ այն ֆիզիքական ու բարոյական սարսափելի տանջանքներուն հետ, որոնց մենք ենթարկուեցանք Բիչինէֆի բանտին մէջ և որոնց միջոցաւ կառավարութիւնը կենթարկէ իր քաղաքական բանտարկեալները ամեն տեղ. Դուք այստեղ կը գտնուիք մեզ դատելու համար և բացորոշակապէս վստահ էք թէ մեզ երկու տարի չարունակ բանտի մէջ պահած են որպէսզի մենք չը խուսափինք դատավարութենէ և կարգի բերուելէ, ինչ որ և կը յայտարարէ օրէնքը մեզ բանտ դնելու համար։

Բայց այդ ճիշդ չէ։ Դուք կը խաբուիք։ Եւ ես պարտաւոր եմ ձեզի պատմել տանջանքի մը մասին, որուն մենք ենթարկուեցանք Բիչինէֆի բանտին մէջ, և որուն պատմութիւնը շատ լաւ յայտնի է պարոն դատախազին, որ հիմակ մեզ կամբաստանէ։

Վերջի տարուան դեկտեմբերի 22ին Բիչինէֆի բանտին կառավարիչ Սատովնիչիյ առանց ո և է պատճառի քաղաքական բանտարկեալներէն մէկը յանդիմանեց բրտօրէն։ Բանտարկեալը կառավարչէն խնդրեց քիչ մը քաղաքավարի ըլլալ, որուն արդիւնքը եղաւ այն, որ բանտարկեալը նետուեցաւ գետնանը և հսկիչներէն ծեծուեցաւ կառավարչին հրամանովը։

Այն ատեն մենք պահանջեցինք Բիչինէֆի դատական դատախազի այցելութիւնը որ 24ին բանտ եկաւ և առանց բան մը ընելու, ինչպէս միշտ, բանտէն հեռացաւ։

Նոյն երեկոյին ես կնոջս, որ ուրիշ կիներու հետ բանտարկուած էր իբրեւ քաղաքական յանցաւոր, պատուհանէս հարցուցի թէ դատախազը իրենց ալ այցելե՞ց։ Կառավարիչը այդ լսեց և հրամայեց որ բոլոր կիներն ալ խցիկներէն ցուրտ միջանցքը տեղափոխեն։ Կիները կը մերժեն ենթարկուիլ այդ վայրենի կարգադրութեան, մանաւանդ որ կնոջս քով կը գտնուէր նաեւ մեր 18 ամսական երեխան։ Այդ պատճառաւ կառավարիչը հօրտա մը հսկիչներու հետ խցիկներու մէջ կը խուժէ, կիները գետին կը պառկեցնէ և չիգօսկ կընեն ու անոնց այդ վիճակին մէջ կառավարիչը սոսկալի հայհոյանքներու տարափ մը կը թափէ անոնց գլուխներուն։

Երեխան կը փակի գետնին պառկած մօրը, դահիճ հսկիչները զազանաբար երեխան կը խլեն մօրմէն և սարսափելի ցուրտին, թէթեւ հագուած, դուրս կը տանին։ Չիգօսկ եղած կիները հսկիչներու ձեռքով ուրիշ տեղ կը տեղափոխուին... գիշերն հսկիչներու ուրիշ ջոկատ մը կը խուժէ անպաշտպան կիներու խուցերը, որոնց մէջ էին և իմ կինս ու երեխաս... Ես կը լսեմ անոնց սրտապատառ աղաղակը... բայց ես շրջապատուած էի պատերով, վանդակներով ու փականքներով։ Ես խենթենալու աստիճանի հասած էի։ Ան, ով որ անկէ անցած չէ, չի կրնար այն վիճակին սարսափելիութիւնը պատկերացնել։

Բայց այս ամէնը չէ. Իմ յուսահատութեանս մէջ ես կոտրեցի խցիս պատուհանի յատակաքարերէն մին, որուն համար անմիջապէս նետուեցայ որջի մը մէջ, որուն յատակը ծածկուած էր խոնաւ, ցուրտ մթագոյն եւ հոտոտ քարերով. ուր արթուն եւ թմրած կը լսէի միայն կիներու սարսափելի աղաղակները։ Կիները հինգ օրով նետուեցան զընտանի մը մէջ։ Ասկէ վերջ մենք ամէնքս նետուեցանք մասնաւոր գետնայարկ խցիկներու մէջ եւ երկար ժամանակ զրկուեցանք զբօսանքէ։

Այս բոլորի մասին մենք հաղորդեցինք Օտէսայի բարձրագոյն դատարանի դատախազին։ Ես այդ գործողութիւններու մասին մանրամասնօրէն տեղեկագրեցի արդարադատութեան նախարարին. Օտէսայի դատարանի դատախազը ղրկեց Ճիպէլին, որ այսօր մեր ամբաստանութեան վրայ կը պնդէ, որը այն ատեն մեզի խոստացաւ, թէ այնպիսի բաներ այլեւս չպիտի կրկնուին, մինչդեռ միեւնոյն պատմութիւնը երեք ամիս յետոյ կրկնուեցաւ։ Իսկ գալով արդարադատութեան նախարարին, ես անկէ մինչեւ օրս ալ պա-

ՄԹՆՇԱՂԻՆ

(Պատմուածք մը)

ԱՆՏՈՆ ՉԵԽՈՎ

1

ԵՐԱԶՆԵՐ

Երկու ոստիկան-զինուորներ—մէկը սեւ մօրուքով, հաստակազմ եւ տարօրէն կարճ ոտքերով՝ այնպէս որ եթէ ետեւէն նայէիր կը կարծէիր թէ ասոր մօտ սրունքները շատ աւելի ցած կսկսին քան թէ միւս բոլոր մարդկանց մօտ, միւսը երկար, վտիտ եւ ուղղաբերձ՝ նման գաւազանի մը, նօսր ու կարմրագոյն պզտիկ մօրուքով մը շրջանակաձեւ քաղաքի մը մէջ դատարկապորտի մը կընկերանային, որը իր հօր եւ մօր պատճառով այսպէս ինկած էր։

Հաստակազմ ոստիկանը դողդոջուն քայլերով կը յառաջանար, յաճախ շուրջը կը նայէր, մերթ յարդի կտոր մը կը ծամէր եւ մերթ իր թեւը, ծունկին զարնելով կը մռմռար, ընդհանրապէս ան անհոգ եւ թեթեւամիտ կերպարանք մ'ունէր. երկրորդը, հակառակ իր նիհար դէմքին ու նեղ ուսերուն հաստատուն լուրջ եւ զիմացկուն կերեւնար, ան իր կազմով ու դէմքով կը յիշեցնէր հին հաւատքի քուրմերը, կամ այն պատկերազմիկներ, որոնք սրբազան պատկերներու վրայ կը տեսնուին. — «Աստուած անոր նոյնպէս իր իմաստութեան համար ճակատը մեծցուցեր է»—ինչպէս Ռուսիոյ մէջ համանման դէպքերու առթիւ սովորութիւն ունին ըսելու, որ կը նշանակէ թէ ճաղատ է, ինչ որ վերոյիշեալ նմանութիւնը կը բարձրացնէ։ Առաջինը կանուանուէր Անտրէյ Պտաշա, վերջինը Նիկանոր Սաբոշնիկով. Այն մարդը որուն կուղեկցէին, երբեք չէր համապատասխանէր այդ մտապատկերին, զոր մարդ ունի դատարկապորտի մը նըկատմամբ։ Ան փոքրիկ, թոյլ, վատուժ եւ հիւանդոտ մէկն էր, աննկարագիր եւ ծայրայեղ անորոշ գիծերով։ Յօնքերը նեղ էին, իր հայեացքը անվնասատու եւ մեղմ, պեխերը հազիւ նշմարելի, թէպէտեւ դատարկապորտի երեսուն տարիները անցած էր արդէն։ Ան կը քալէր վախկոտ, ծռած եւ ձեռքերը թեւերու մէջ անցուցած։ Իր ոչ գիւղացիական, մաշուած աստառ վերարկուին օձիքը բարձրացուցած էր մինչեւ գլխարկի եզերքները, այնպէս որ միմիայն կարմիր քթիկը կը վստահէր լոյս աշխարհ տեսնել։ Ան կը խօսէր կակազելով եւ բարակ ձայնով ու կը հազար ամէն վայրկեան։ Շատ, շատ ծանր էր, ասոր մէջ դատարկապորտ մը ճանչնալը, որ իր անունը կը ծածկէ։ Աւելի շուտ ան կը նմանէր վատաբախտ մը, կամ աղքատացած, Աստուծմէ երեսի վրայ թողուած քարոզչի մը որդիի, կամ խմելուն համար արձակուած գրագիրի մը, կամ վաճառականի մը տղայի կամ եղբօրորդիի, որ իր թոյլ ուժերը տախտակներու վրայ էր փորձած եւ հիմայ տուն կերթար, կորուսեալ որդու պատմութեան, վերջին գործողութիւնը խաղալու։ Կարող էր պատահիլ, որ դատելով անոր լուռ համբերութենէն, որով ան քալելու պահուն աշնանային, խոր ցեխի հետ կը կռուէր՝ ընդունիլ ծայրահեղ կրօնական վանքի մը ծառայ, որ վանքէ վանք կը նետուի «լի խաղաղութեամբ եւ առանց մեղքի» կեանք մը գտնելու համար, զոր տակաւին չը կրցաւ գտնել։

Ճամբորդները շատուց է որ կերթան, բայց տեղերէն առաջ չեն շարժուիր: Անոնց առջեւ մօտաւորապէս քսան կանգուն երկայնութեամբ նըկատելի է ցեխոտ, մութ կարմիր ճամբան, կռնակնէն նոյնքան, բայց հեռուն, մինչեւ հո՛ն, ուր մարդ նայիլ կրնայ նստած է ճերմակ մշուշի անթափանց պատը։ Անոնք կը քալեն, կը քալեն, սակայն միշտ ճամբան նոյնը կը մնայ. պատը առաջ չի գար և բնականաբար իրենք ալ տեղերնէն առաջ չեն երթար։ Յանկարծ կիրճեայ

տասխան մը չընդունեցի . Թէեւ անուղղակի կերպով միապետական կառավարութիւնը շատ լաւ ինորոշող պատասխան մը տրուեցաւ մեզի . Ոճրագործ կառավարիչ Սասամիչին իր աթոռէն եւ պաշտօնի մէջ բարձրացաւ : Մենք այլեւս չը գանգատինք մեզ դէմ եղած բռնութիւններուն դէմ, որպէս զի մեր գանգատները չը վարձատրուին .

(ՊԱՏՃԷՆ)

Առ Նորին բարձր Սրբազնութիւն ամեն Տ. Մաղաքիայ Սրբ. Արքեպիսկոպոսի և բարձրաշնորհ Պատրիարքի Հայոց

'Ի Կ. Պոլիս

Ամենապատիւ Սրբազան Հայր

Պուլկարահայոց Նորընտիր Առաջնորդ Գեր. Տ. Ներսէս Եպիսկոպոս, Պատգամաւորաց Պատ. Ժողովէն նշանակուած յանձնախումբս օրինաւորուած և նորա հրամայած ըլլալով՝ առանց վարանման գործի ձեռնարկել, փութացինք նոր տարւոյ սկիզբները շրջակայ հայաբնակ քաղաքներ շրջաբերական գրկել, խնդրելու համար որ, առաջն. հաստատութեան նպատակաւ իրենց ստորագրած գումարին առաջին եռամսեան փութան հասցնել մեզ :

Հետեւաբար զանազան տեղերէ ընկուած ըլլալով արդեամբ պատասխաններ, (թէեւ առ այս յատկացուած գումարին կարեւորագոյն մասը՝ նպատակին գործադրելու համար՝ յանձնուած է արդէն Գեր. Տ. Վահան Ծ. վարդապետին), խոնարհաբար կը համարձակինք յայտարարել՝ թէ 'ի վիճակի կը գտնուինք՝ մեր կարողութեան ներած չափով, և ապաւինելով Գեր. Առաջնորդ Սրբազանին անձնուէր յօժարակամութեան, համեստ ընդունելութեան մը և նախնական ծախուց անհրաժեշտ գումարը հայթայթելու :

Միւս կողմէ սակայն, Աժանս Պալգանիք գործակալութեան Կ. Պոլսէն հեռագրած այն լուրին վրայ՝ թէ տեղական կառավարութիւնը չէ յօժարած անցագիր տալ Նորին Սրբազնութեան, Պուլկարիոյ զանազան քաղաքներէն մեզ հասած հարցական նամակներուն չը կարենալով որոշակի պատասխանել, պանծանօք մատնանշած եմք մեր կատարեալ հաւատքը Ձեր Բարձր Սրբազնութեան Հայրական հոգածութեան և զօրեղ ազդեցութեան վրայ, որուն կը պարտի Պուլկարիոյ հայ գաղութը՝ առաջնորդական վիճակի վերածուելուն թանկագին շնորհը, և որ գրաւական մը պիտի ըլլայ անկիրայ, Ազգ. Կեդր. Վարչութեան բարձր հրահանգներուն համեմատ չարժելու համբերատարութիւն մը հաստատելուն (այս ցիրուցան ժողովուրդի մէջ) որոյ զգալի պակասութեան վնասները հարկ չկայ օրինակներով ապացուցանելու :

Արդ, Ամենապատիւ Սրբազան Հա՛յր, անհամբեր ըսպասելով Ձեր հոգածու Հայութեան աւետաւոր և սրբատառ պատասխանին, և խոնարհ ակնածութեամբ մատչելով 'ի համբոյր Սուրբ և Օծեալ Աջոյ Ձեր բարձր Սրբազնութեան,

ամենախոնարհ ծառայք
'Ի դիմաց կարգադիր յանձնախմբի
(ստորագրութիւնք)
Գանձապետ Սուքիաս Սուքիասեան
Ատենադպիր Կրպ. Խօչեան
Ատենապետ Ս. Բիւչիւքեան
Նախագահ Յօհան աքհ. Մանդակունի
Սոֆիա 15 յունվար 1904

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Նէչուէ (Ամերիկա) 10 յուն. 1903

«Շարժումի» սուղ էջերուն մէջ արդէն շատ գրուած է Ամերիկայի «հայ մաֆիական խմբակ» կոչուող Ալֆաբիստներու վնասակար գործունէութեան, բրած չահատակութիւններու մասին եւ մի առ մի պարզուած է անոնց եղբայրասպան ոճրագործութիւնները : Երբ մենք այսօր նորէն անոնց վրայ կը խօսինք, այս անոր համար չէ, որ մենք կարեւորութիւն տալով կուզենք անոնցմով զբաղիլ, այլ ներկայով կուզենք մասնանիշ ընել անոնց մի նոր յիմար եւ վնասակար քայլը :

Ֆրէզնօյի Վերակազմեալները ժողով մը կունենան, ուր կը խօսին Պ Պ. Էգնաեան, Գույումճեան եւ Զարեհ Գոչեան անուն տղեկը : Ժողովի աւարտումէն յետոյ ներկաներէն քանի մը հոգի բացատրութիւն կը պահանջեն, ատենապետը կը մերժէ եւ այդ մերժումը վերջական ընելու համար Զարեհ Գոչեան գրպանէն ատրճանակ մը կը հանէ եւ կը պարպէ սրահին մէջ. Ներկաներու շուարման ու խռովութեան միջոցին աթոռի հարուածով կը վիրաւորուի մէկուն գլուխը : Ուրիշ մը զինաթափ կընէ անոր հերոսը, որու ընկերները զէնքը սրահի ետեւի դռներէն կը փախցնեն եւ Ֆրէզնօէն կը հեռացնեն նոյն օրը :

Ու դեռ վերակազմեալները այդ հիւանդոտ տղեկը կը զրկեն ազգին անգին իբրեւ գործիչ : Վա՜յ անոր կատարած գործին...

Հիմա յարգելի ընթերցող, թէ ինչ ստորնութեան կը դիմեն Ամերիկայի նման ազատ երկրի մը մէջ, ուր խօսելու, քարոզելու, վիճելու ազատութիւնը կայ. այս մարդիկը իրենց «մաֆիականութիւնը» յառաջ տանելու համար :

Երուանդ-Նաւոս

ՀԱՐՑՈՒՄ ՄԸ

Հնչակեան կեդրոնի ներկայացուցիչ Պ. Հրահատ-Կամսար թող ներէ ինձ իրեն հարցում մը ուղղել :

Պարո՛ն,

Ի՞նչով բացատրել ձեր բռնած դիրքը՝ երբ մէկ կողմէ դաշնակցականներուն մօտենալ եւ համերաշխ երեւնալ կուզէք, իսկ միւս կողմէ ձեր՝ օրգանները — «Վերածնութիւն» եւ «Երիտասարդ Հայաստան» — կը շարունակեն զզուելի կերպով Դաշնակցական կազմակերպութեան եւ դաշնակցականներուն միսը ծամել :

ԵԹԷ ԱՆԿԵՂԾ ԷՔ, երկու խօսքով հաճեցէք գիս գոհացնել, հակառակ պարագային անկեղծութիւննիդ կասկածի տակ է :

Ժիրայր

Ֆիլիպէ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Շումլայի Պետօ-Պուլկարացի ընթերցարանի Վարչութիւնը, իր ընթերցարանի բարգաւաճման եւ նիւթական ապահովութեան համար, բացած է, երկրագործական եւ վաճառականական նախարարութենէ արտօնուած 500 տոմսերու վիճակահանութիւններ, որոնցմէ միայն 46 թիւեր պիտի շահին :

Սոյն պաշտօնական յայտարարութեամբ Վարչութիւնս կը խնդրէ Պուլկարահայ արգոյ հասարակութենէն, որպէս զի իր նիւթական աջակցութեամբը բարեհաճի քաջալերել սոյն հանրօգուտ ձեռնարկը :

Վարչ Պետօ-Պուլկարացի Ընթերց.ի
Շումլա 18 յուն. 1904

«ԲԱՆՈՒՈՐ»

Ստացանք «Բանուոր»ը, Հայ Սօցիալ-դեմօկրատիայի» օրգանը :

Երջանկայիշատակ «Հանդէս»ին յաջորդեց «Բանուոր»ը, որը իսկզբանէ կըզգացնէ, թէ ինք հայրենիք ու ազգութիւն չի ճանչնար եւ աննպատակ կը հաչակէ մեր յեղ. կուսակցութիւններու գոյութիւնը, որովհետեւ անոնք անտեսելով սահմանային դրութեան մէջ գտնուող հայ բանուորական շահերը, նուիրուած են համայն հայ ժողովրդի ազատագրութեան գործին :

Մեր կարծիքով «Բանուոր»ը թեթեւս օգուտ մը միայն կարենայ ունենալ. այն է, ազատել Ժընեւի հայ սօցիալիստները իրենց չէֆովը միասին Քաֆէ Լէրիքի թղթասեղաններէն, ուր ոչ-սեփական աշխատանքով ձեռք բերուած դրամները, որոնք շատ հաւանական է քերուած են հայ բանուորներու կաշիէն «Բանուոր»ի առելի քաբիթալիստին եղունգներովը, կը վատնուէին :

Ինչպէս կերեւի «Բանուոր»ը քօղարկումն է աննպատակ եւ ձրի կեանք մը արդարացնելու :

ՕՏ.Ր ՏԱՐՐԵՐԸ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

Ֆինլանտիան դեռ հաշտուած չէ իր իրաւունքները ու ազատութիւնը բռնաբարուելուն հետ, հետզհետէ գաղտնի դժգոհութեան նշաններ կերեւին : Լրտեսութիւնը և խուզարկութիւն խըստացած են այդ խեղճ երկրին մէջ :

ճերմակ անկիւնաւոր դաշտային քար մը, կամ տեղ մը խոտ, յանկարծ կը նշմարուի ստուեր մը իր անորոշ ուրուագծերով. ուղեւորները որքան կը մօտենան անոր, այնքան ալ ան կը պզտիկնայ և կը մնանայ. և ահա անոնց առջեւ ցցուած է չեղ վերստաչափ մը անորոշ թուով կամ սխալ ըր ցարասի մը, ծրջած, գօսացած պղոտաներու վրայի աղքատի մը նման : Ծարասին կը չընչէ մեղմիւ իրեն միածորդ գեղին տերեւներով, տերեւ մը կը բրդի և գետնի ցեխին մէջ կինկնի... Այնտեղ սակայն ճանապարհի եզերքներուն դարձեալ մառախուղ է, ցեխ և մթին խոտ : Խոտերու վրայէն կախուած են պղտոր, չար ալ ...ունքներ :

Անոնք լուռ խաղաղութեան արցունքները չե՛ն, չոր երկիրը կուլայ արեգակէն առատօտեան ու երեկոյեան ողջոյնները աղերսելով : Ուղեւորներու ոտքերը համարեա՛ կը խրուին հաստ և կպչուն ցեխին մէջ : Ամէն քայլ ճիգ մ'արժէ :

Անտրէյ Պտաշան քիչ յոգնած է : Ան դատարկապորտին կը նայի և կը չարչարուի հասկնալ, թէ ինչպէս կենդանի, խելքը գլխին մարդ մը իր սեփական անունը չի կրնար մտաբերել :

— Դու ուղղափա՞ռ ես, կը հարցնէ ան :

— Ուղղափա՛ռ, կը պատասխանէ դատարկապորտը վճռական :

— Հը՛մ... մկրտուա՞ծ :

— Ուրիշ կերպ ինչպէ՞ս կըլլար : Ես թուրք չեմ... ես եկեղեցի ալ կերթամ և ծոմ կը պահեմ և մսեղէն չեմ ուտեր երբ ասոնք արգիլուած են : Կրօնը ճշդութեամբ կը կատարեմ :

— Դէ՛հ, ի՞նչ անունով քեզ կանչելու է :

Կանչէ ինծի, ինչպէս որ կուզես, օրինակ, ա՛յ տղայ :

Պտաշան ուսերը կը շարժէ և ծայրայեղ զարմացքով ծունկին կը զարնէ : Միւս ոստիկան-զինուորը սակայն Նիկանտ Սապօժնիքովը, պատկառելի լռութիւն կը պահպանէ : Ան Պտաշային պէս միամիտ չէ ու պարզ է որ կը ճանչնայ հիանալի կերպով այն պատճառները, զոր ուղղափառ մարդու մը անունը ծածկելուն առիթ կը դառնան : Իր արտայայտիչ դէմքը ցուրտ է եւ խիստ : Ան կը քալէ միայն դէպի առաջ, իր ընկերակիցներու դատարկ շաղակրատութեանը չի մասնակցիր, և միեւնոյն ժամանակ ճիգ կընէ ամէնքին, նոյնիսկ մառախուղին իր պատուաւորութիւնն ու խոհականութիւնը ցոյց տալ :

— Աստուած գիտէ թէ քեզ ինչո՞ւ տեղ պիտի ընդունել — «Պտաշան կըրկին կը շարունակէ խօսակցութիւնը» —

— Իբրեւ գիւղացի : սակայն դու գիւղացի չես, իբրեւ կարողութեան տէր մէկը, բայց դու այդ ալ չես, այնպէս բան մը, որ երկուսի մէջը կիյնայ... Մօտերս ձաղ մը լուացի ձկնաւաճառին մէջ և բռնեցի, տե՛ս է՛ք, այսքան պզտիկ օձ մը, մատի մը մեծութեամբ, ողնայարաւոր և պոչով : Սկիզբը կարծեցի թէ ձուկ է, յետոյ տեսայ սակայն — սատանան տանի — ոտքրատիք ունէր : Աս ոչ ո՛չ և է ձուկի տեսակ մ'էր, ոչ ալ օձ, ոչ..., սատանան գիտէ թէ ան ինչ էր... ինծի նայէ՛, դուն ալ ատանկ բան մ'ես... ո՞ր դասակարգին կը պատկանիս »

— Ես գիւղացի մ'եմ, գիւղացիներէն սիրուած — «կը հառաչէ դատարկապորտը» — մայրս ճորտ մէր : Արտաքինէս գիւղացիի չեմ նմանիր, ճիշդ է, որովհետեւ, սիրելի պարոնս, ճակատագիրը այդպէս է ցանկացեր : Մայրս կալուածատէրերու մօտ պաշտպանութիւն կընէր և կը ճանչնար կեանքի բոլոր անուշութիւնները, ուրեմն, ես ալ իր զաւակը ըլլալով, իրեն հետ միասին իշխանական տուներն էի : Երեւ տուին ինծի, ստորին խաւերէ ամենաբարձր խաւին հասցնելու : Անկողնի մը մէջ կըքնանայի կուտէի ամէն օր կատարեալ ճաշ, անդրավարտիք և կէս կօշիկներ կը հագնէի ազնուական երիտասարդներու պէս : Ինչ որ մայրս կուտէր, նոյնն ալ ինծ կուտար, և երբ պարոնները իրեն դրամ կընծայէին իրեն զգեստ շինելու, անիկայ այն դրամով զիս կը հագուեցնէր.... : Այն ժամանակները լաւ կապրուէր : Այնքան շատ շաքարներ ու կարկանդակներ եմ կերեր իմ մանկութեանը, որ — թո՛ղ թէ որ զանոնք կրցի ծախել — բայց այս դրամով կարելի էր լաւ ձի մը ձեռք բերել :

(Շարունակելի)

Լեհերն ալ հանդիստ չեն. Մօտ օրերս Վարսավիայէն կը հաղորդեն Եւրոպական թերթերուն որ Լեհական քաղաքներու մէջ կոչեր ցրուած են, որոնցմով պահեստի զինուորները կը հրաւիրուին ամեն ճիգ ու եռանդ թափել Ռուսական ներկայ ռէժիմը տապալելու, երբ Ռուսիոյ և Մայրագոյն Արեւելքի միջեւ եղած ընդհարումը աննպաստ կերպարանք առնէ Ռուսիոյ համար.

Այդ կոչը այնքան ճարպիկութեամբ տարածուած, որ ոչ միայն պահեստի զինուորներու կողմէն կարդացուած է այլեւ շատ մը Ռուսներու և Լեհացիներու կողմէ.

Այնպէս որ ճիշդ փաստերը կը ցուցնեն թէ Ռուսիոյ ներքին գործերը հետզհետէ շատ սպառնական կերպարանք կառնեն և վայը եկած է Ռուսական ներկայ կառավարութեան եթէ ան անկած խոշոր ու վտանգաւոր պատերազմի բռնուի.

Եւ մեծափառ Ռուսական կայսրութեան մը Ճարոնի դէմ վախկոտ դիրք բռնելուն գլխաւոր պատճառներէն մէկը գալիք ներքին պայթումները են.

Վառնա 20 յուն. 1904

Պատ. Խմբագրութիւն «Շարժում» ազգօգուտ լրագրի

Տէր խմբագիր,

Ներկայիւս կուգամ պատ. խմբագրութենէդ խնդրել, որ հաճիք հետեւեալ երկտողիս անկիւն մը շնորհել ձեր պատ. թերթի յառաջիկայ թիւին մէջ, որուն համար ընդունեցէք իմ խորին շնորհակալութիւնս.

«Տեղական թերթի մը թիւ 4ին մէջ կարդացի «Ներկայ մը» լուսաբանութեամբ Տ. Խուշպուլեանի վերջի ատենախօսութեան առթիւ գրուած յօդուած մը՝ որուն մէջ ի մէջ այլոց իմ մասին հետեւեալ ըսուած էր.

«Մանօթ խմբակի մը գրչովով պատանի մը հարցուց թէ՝ ինչու Վեր. Հնչակեանները ու Միութենականները չեն միանար»

Արդ ներկայիւս կուգամ հրապարակաւ յայտարարել, թէ ինձ երբէք դրդող չէ եղած, այդ գրուածը բացարձակապէս սուտ է.

Համբարձում Մարտիրոսեան
(Դրաշար)

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բիէր Քիար «Pro-Armenia»յի եռանդուն խմբագիրը քանի մը օրով Սոֆիա եկած է և պատիւը ունեցեր է Իշխանին ներկայանալ.

— Կառավարութիւնը ազգային ժողովին նոր օրինագծով մը Մակեդոնացի գաղթականներուն համար 300000 ֆրանկի վարկ պահանջեր է.

— Կրթական Նախարարի կարգադրութեամբ բոլոր քաղաքներու ուսումնարաններուն վարժութիւնները ամսոյս 21ին, այսօր փառաւոր կերպով պիտի կատարեն հռչակաւոր յեղափոխական գրագէտ Լիւպէն Կարավէլօֆի մահուան 25 ամեակը.

— Կրթական նախարարի կարգադրութեամբ բոլոր դպրոցներէն պիտի արձակուին այն ուսուցիչները որոնք պետական ծառայութեան մէջ չեն հռչակուիր և միջնակարգ ուսման աւարտման վկայագիր չունին.

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԹՈՒՐՔԻԱ

Իսքիւպի Մէտրօպօլիտ ընտրուած է Սիպաստիան Տէպէլրօվիկ. Այս ընտրութենէն Սերպիացիները շատ գոհ մնացած են.

— Սկիզբները Թուրք ժամուլը իրաւունք չունէր Հիլմի փաշային եւրոպացի օգնականներուն պաշտօնը իրենց իսկական նշանակութեամբ գործածել. Նոյնպէս և Բարձրագոյն Դուռը կը հակառակէր, սակայն վերջերս Աւստրիական և Ռուսական դեսպաններուն ուղղուած պաշտօնագիրներուն մէջ այդ անունները գործածուին, Թրքական ժամուլն ալ սկսած է գործածել.

— Հռովմի թերթերուն Պոլսէն կը գրեն որ Աւստրիոյ և Ռուսիոյ դեսպանները միւս պետութեանց դեսպաններուն հետ միասին որոշեր են և յայտարարեր Բ. Դրան թէ ժանտարմաներուն կազմակերպութեան փոփոխութիւնը Մակեդոնիոյ մէջ միայն իտալացի ճէներալի, որ պետ նշանակուած է տէրութեան կողմէ, հայեցողութեանը համեմատ պիտի կատարուի.

— Յունաստանի մէջ Թուրքիոյ հետ պատերազմելու տրամադրութիւններ առեղծուած են Մակեդոնիոյ յունական մասին տիրանալու համար.

ՌՈՒՍԻԱ

Ֆինլանտիոյ մէջ ոստիկանութիւնը երեւան հանած է դաւադրութիւն մը և ձերբակալած է երկու ուսանողներ, որոնց մօտ գտած է և դաշոյններ. Դաւադրութիւնը կազմուած է ոստիկանապետին դէմ զայն սպաննելու համար.

— Վարշաւայի մէջ դրամատէրերը պատերազմի մը հաւանականութեան վրայ ռուսական պանքէն ետ պահանջած են հարիւր հազարաւոր րուպլիներ վախնալով, որ պատերազմի պարագային կառավարութիւնը իր պէտքերուն համար կը գանձէ այդ գումարները. Կառավարութիւնը ստիպուած եղաւ յայտարարել, թէ անձեռնմխելի պիտի մնան պանքի յանձնուած գումարները.

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

— Գերմանիոյ հարաւային Ափրիկէի գաղութին ապստամբութիւնը կը շարունակուի. Այս անգամ Քաֆրները միացած են Հերէրօներու հետ և գերման զօրքերը դրած նեղ դրութեան մէջ.

Ապստամբները գործը կը տանին շատ ճարպիկ կերպով.

ՄԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ

Ինչպէս յայտնի է Ճարոնի երկրորդ պատասխանին վրայ Ցարի նախագահութեամբ գումարուեցաւ Նախարարական ժողով. Այս ժողովին մէջ երկար խորհրդակցութենէ վերջ պատրաստուեցաւ տրուելիք պատասխանին բանաձեւը, որը սակայն յետաձգուեցաւ Թօքիօ ղրկել. Բարիզի և Լոնտոնի դիւանագիտական շրջաններու մէջ կը կարծուի, որ Ռուսիա կարելի եղած զիջումը պատրաստ է ընել պատերազմէն խուսափելու համար, եթէ միայն չի խախտուի իր Մայրագոյն Արեւելքի մէջ ստեղծած դիրքը. Ճարոն սակայն պատերազմի պատրաստութիւններով և սպառնալիքներով կ՚ուզէ Ռուսիոյ դիրքը Մանչուրիոյ մէջ խախտել ի նպաստ Չինաստանի.

Ճարոնիոյ զինման հանդէպ Ռուսիա ալ կը տեսնէ իր կողմէ պատրաստութիւններ. Վերջերս Սիպերիայի գծով Մոսկուայէն Մայրագոյն Արեւելք փոխադրուեցան մեծաքանակ ռազմամթերք և զօրք.

Լոնտոնէն հասած լուրերը պատերազմը շատ հաւանական կը գտնեն.

— Թօքիայէն Բեթրսպուրկ հեռագրուած է, թէ Ճարոնիա կը զինէ իր բանակը. Ռուսական Նէքաթերինօսլավ և Բաղան զրահաւորները մեկնած են Չինական ջուրերը.

— «Տէյլի Կրաֆիք» թերթը կ՚տեղեկանայ որ Ռուսիոյ պատասխանը Ճարոնի նօթային արդէն պատրաստ է և Ցարին հաւանութիւնը առնուած. Նոյնպէս այդ պատասխանը պաշտօնապէս պիտի հաղորդուի Ճարոնին, որուն բովանդակութիւնը արդէն յայտնուած է Ճարոնի Բեթերսպուրկի դեսպան Կուրինոյին.

Նօթան շատ քաղաքավարի ոճով գրուած է, բայց վճռողական կերպով կը մերժէ Չինաստանի անկախութիւնը և Ճարոնի միջամտութիւնը Մանչուրիոյ գործերուն մէջ. Իսկ յայտնի է որ Ճարոնը վերջերս այդ երկու կէտերուն վրայ կը պնդէ. Այս վերջին պահանջը մերժուելուն պէս Ճարոնը այլեւս պիտի դադրի բանակցութենէ.

Թերթը կաւելցնէ որ Ռուսական այդ պատասխանը Ճարոնի պաշտօնապէս յայտարարելէն յետոյ, շատ հաւանական որ Ռուսական դեսպանին անմիջապէս յայտարարուի, որ Ճարոն ինքզինքը ստիպեալ կըզգայ իր շահերը զէնքով պաշտպանել.

Ն. ՄԱԿԱՏՈՒՓ

Մեր Կօնստանցայի բաժանորդներէն, ինչպէս և Պ. Փիլիպոս Գէորգեանէ կը խնդրենք մեր բաժնեգինները յանձնել Պ. Գրիգոր Հասիպճեանի.

Երեքշաբթի երեկոյեան հրապարակային ժողովին մասին յաջորդիւ.

ՆՈՐ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉ

Ամերիկաէն հոս փոխադրուելով Զար Պօրիս փողոցին մէջ, Հայոց աղջկանց վարժարանին կից հաստատած եմ գործատեղիս կը պատրաստեմ Ամերիկեան ճաշակով ընտիր լուսանկարներ գործիս մաքրութեան ու գիներու աժանութեան համոզուելու համար կը բաւէ անգամ մը փորձել.

Կարապ՚տ Ց. Ծըրճըգեան

Բացուած է 1904ի Բաժանորդագրութիւն

«ՄՈՒՐՃ»

Գրական, Հասարակական և Քաղաքական Հանդէսի.

«ՄՈՒՐՃ» հանդէսը, որ երեք տարիէ իվեր կը հրատարակուի նոր խմբագրութեան մը կողմէ և աշխատակցութեամբ ռուսահայ և թիւրքահայ ամենալաւ գրագէտներու, Հայոց միակ լուրջ ու եւրոպական իմաստով հանդէսն է այսօր. Իւրաքանչիւր ամսու լոյս կը տեսնէ 250—300 էջերէ բաղկացած մեծադիր հատոր մը, հետեւեալ բաժիններով.

1. Վէպեր, պատմուածքներ, Թատերգութիւններ. 2. Բանաստեղծութիւններ. 3. Գրական, պատմական և հրապարակախօսական յօդուածներ. 4. Քննադատութիւն և Մատենախօսութիւն. 5. Նորութիւններ հայ և օտար գրականութիւններէ. 6. Գիտութեան, գեղարուեստի և արհեստագիտութեան աշխարհէն. 7. Տնտեսական հարցեր. 8. Ներքին տեսութիւն. 9. Գաւառական կեանք. 10. Արտաքին տեսութիւն. 11. Նամակներ արտասահմանէն. 12. Պարբերական հրատարակութիւններ. 13. Յաւելուած վէպ մը. 14 Յայտարարութիւններ ամէն լեզուով.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆԸ

Արտասահմանի համար տարեկան 32 ֆր. կէս տարին 18 ֆր. ամսական 3 1/2 ֆր.

Բաժանորդ գրուիլ փափաքողները թող դիմեն հետեւեալ հասցէին, կանխիկ ղրկելով բաժնեգինը.

H. AGHASSER Weinbergerstr. 103II **Zürich** (Suisse)

4—8

Отговорникъ

Мурадъ-Ераносянъ

Печатница „Взаимность" Варна